

Svart eller vitt i skolan

DEBATT/Skolan

Wilka hänsyn ska en sekulariserad skola ta till en etnisk minoritets självbild? Jonas Linderholm, lärare vid Täljegymnasiet, anser att den inte kan göra våld på sanningen.

Det har sina risker att försöka forska i en minoritetsgrupps historia. Speciellt om man arbetar i Södertälje och det rör assyrier. Jag skrev en uppsats om det för assyrierna centrala året 1915, då turkarna påstås ha begått folkmord på en halv miljon av dem. Jag fann att antalet assyrier i området (inklusive syrianerna som dagens assyrier räknar in i leden) ganska samstämmigt uppskattades till drygt tvåhundra tusen år 1914, såväl av de osmanska myndigheterna som utomstående bedömare (missionärer, brittiska och franska diplomater). En halv miljon döda blir då absurd. Det framgick av källorna att assyrierna våren 1915 hade gått över till fienden – ryssarna – och slagits på deras sida fram till juni 1917, då Ryssland utrymde de ockuperade områdena i östra Anatolien och Iran.

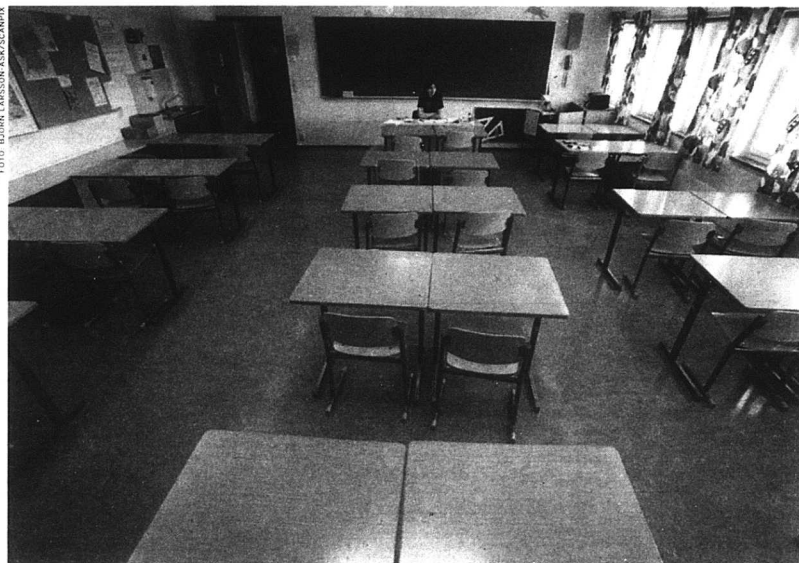
MIN SLUTSATS BLEV att talet om en halv miljon döda är grundlöst och att det rörde sig om drygt 50 000. Det är illa nog, men assyrierna anser sig mest förföljda av alla:

"De massaker som utförts mot det assyriska folket saknar motstycke i världshistorien."

Min uppsats uppfattades som ett angrepp på det assyriska folket.

Från assyriska sida spekulerades i vems talan jag förde. I litteraturlistan fann de namnet Salahi Sonyel, professor i historia i London och "turkcypriot". Därmed ansåg de sig vara på fast mark. Sonyels etniska ursprung gjorde att de kunde ignorera honom, han har "alltid gått och går ännu den turkiska statens ärenden". I och med att jag refererade till honom gick även jag den turkiska statens ärenden. De assyriska författare jag refererade till var enligt samma logik sanningsvitnen. Så när jag påpekade att en av dessa på ett ställe tiodubblat en källas uppgift om antalet döda vid ett upplopp och att en annan skildrar hur flera massaker 1915 utfördes av en då sedan 20 år avliden kurdledare, då förvrängde jag deras ord i syfte att förnedra gruppen. Själva kunde de utan vidare påstå att Sonyel, turkcyprioten, kallar armenier för "hundar".

ATT I SAK SABLÄ NED min uppsats lyckades inte. Den 26 januari sändes det assyriska ungdomsförbundets ordförande, Ilhan Debasso i Jönköping, ett mejl till ordföranden i assyriska riksförbundet, riksdagsmannen Yilmaz Kerimo, s, i vilket han skriver att det är meningslöst att debattera med mig, varför det är dags att byta strategi och "löpa linan ut" – se till att få mig avskedad. Debasso anser att jag är "anti-assyrisk/syriansk" (jämför antisemitisk) och ständigt kränker mina assyrisk/syrianska elever. Kerimo vidarebefordrade mejlet till

Kommer eleverna att sluta gå på lektionerna på grund av att läraren inte delar deras historiesyn? Troligtvis inte. Men hur många lärare kommer att finnas kvar om de inte får ifrågasätta någonting, om inga gråzoner får finnas i skolan?

partikamraten och kommunalrådet Annica Dahl, Södertälje, som sände det vidare till Bildningsnämndens ordförande Bo Östlund, s, som sände det till förvaltningschefen Örjan Brinkman. Allt detta tog en timma och fyrtio minuter. Skuldförägen var i detta skede redan avklarad, Brinkmans internutredning var pro forma.

NÅGON VECKA SENARE uttalar sig Bo Östlund i Länsstidningen, LT, om att disciplinära åtgärder kan komma att vidtas mot mig. Jag har nu blivit ett "fall". När jag den 6 mars äntligen fick ta del av det underlag som låg till grund för beslutet att inleda förhandlingar i syfte att avskeda eller omplacera mig så visar det sig innehålla Debassos mejl, en skrivelse där fem olika assyriska och syrianska föreningar hävdar att jag dagligen kränker deras tonåringar i min undervisning genom att jag inte delar gruppens historiesyn, två privatbrev jag har skrivit till företrädare för assyrierna och min uppsats. Ingen av handlingarna var märkligt nog diarieförd, men jag gissar att de har blivit det. Den som är intresserad av min uppsats kan kostnadsfritt rekrytera en kopia från Bildningsförvaltningen.

"Ilhan Debasso anser att jag är 'anti-assyrisk/syriansk' (jämför antisemitisk) och ständigt kränker mina assyrisk/syrianska elever."

Den 6 mars träffar jag också förvaltningschefen Brinkman, som förklarar att han är totalt ointresserad av saken (vad som hände 1915), för här handlar det om kränkta elever. Sex veckor senare deltar han på en assyrisk konferens i Stockholm där huvudnumret är en 95-årig man (enligt RSV:s registerenhet född 1913) som i detalj återgav minnen från nämnda folkmord. I en intervju i lokaltidningen hävdar han att konferensen var både intressant och viktig.

DEN 26 APRIL KALLAS mitt fack, Lärarnas Riksförbund, till förhandling på förvaltningen. Kommunen har hyrt in en advokat från kommunförbundet. Det blir ingen förhandling, eftersom förvaltningen glömt att skicka ut underlaget. Men mitt ombud får ta del av anklagelsepunkterna:

1) Jag har i ett av privatbrevet undertecknat med Jonas Linderholm, Täljegymnasiet, vilket kan tolkas som att jag representerade hela skolan.

2) I det andra privatbrevet lämnar jag ut faxnumret till skolans personalrum.

3) Jag har fått hjälp att låna böcker av skolans bibliotekarie.

4) Jag har använt personalrummets fax privat (faxet ifråga var visserligen författat av mig men det visade sig vara avsänt från Sveriges Riksdag, vilket förtog lite av tyngden i anklagelsen). Advokaten hävdade att "Linderholm använt skolan som bas för sin verksamhet". Dessutom hade jag:

5) kränkt elever (hur eller vilka elever sades inte).

Ny förhandling utsattes till den 23 maj.

KOMMUNEN OCH DE assyriska företrädarna gick lite i otakt. För assyrierna bestod kränkningen i att jag inte delade deras syn på historien, medan kommunen inte gärna kunde sätta sig över den grundlagsstadgade åsikts- och yttrandefriheten.

Kommunen behövde en konkret kränkning och assyrierna var oför-

mögna att leverera något exempel. Att jag för några år sedan hade bett två 16-åriga bosniska, muslimska flykting flickor på skolan att prata i en klass som var mer än lovligt "islamofobisk" gick förstas inte, trots att de då anmälde mig till Diskrimineringsombudsmannen (för att utan förvarning ha utsatt assyriska elever för muslimer).

Vad kommunen hade var en liten skrivning i satslära som jag hade förelagt en sällsynt stökig klass i november 1999. Den var utformad som en satirisk saga om en lycklig svensk-assyrisk familj som sysselsatte sig med att vandalisera sitt eget hem. Udden var riktad mot skadegörelsen på skolan. Stycket lästes upp av nämndordförande Östlund på arbetarkommunen och alla blev hemskt indignerade.

Så efter att Dagens Nyheter tagit upp historien den 11 maj och Östlund förklarar att "barn inte förstår ironi" blev han intervjuad i ett ungdomsprogram i P3. Intervjuaren fick honom att hålla med om att min saga var rasistisk och uppmående till våld och förtörelse, att 18-19-åringar är oförstörda barn samt att han själv inte förstod ironi.

SAMMA DAG SOM ÖSTLUND klädde av sig i radio publicerade LT ett "försöningsbrev" från de fem assyriska och syrianska föreningarna. Där heter det att jag själv har förklarat mig olämplig som lärare och därför borde lämna min tjänst eller be om ursäkt. Efter detta är man beredd att träffa företrädare för kommunen och, faktiskt, undertecknad.

Och där är vi nu. Hur ska kommunens politiker för väljarna förklara att de trots 60 miljoner back har råd att köpa ut en kvalificerad lärare för i runda slängar i miljon samtidigt som skolorna har svårt att rekrytera behöriga lärare? Två av Täljegymnasiets sistaårselever har redan fått läsårsförordnande på grundskolan, en av dem i tyska, ett språk han inte har läst på gymnasiet.

JONAS LINDERHOLM

Ett lingo i en supernova

KNUT CARLQVIST lämnar in som kulturredaktör, men han kommer att dyka upp på sidan med jämna mellanrum även i fortsättningen.

För 35 år sedan skrev Tom Lehrer en elak visa om Werner von Braun. Sedan blev allt politik och han drog sig undan. Men han skulle känna igen sig i dag, inte bara i USA. Beskrivningen av den ex-tyske raketforskaren som "one whose allegiance is run by expedience" har flera våningar. Det rör sig inte bara om en person som skiftar lojaliteter efter lämplighet, en kappvänderare i allmänhet. "Allegiance" har ett stråk av feodal undersåtlighet.

Sådant kunde självmedvetna amerikanska akademiker skratta åt på 1960-talet, det var typiskt för européer.

NÄR JAG ÖVERTOG kultursidan efter Peter Elmlund för tre och ett halvt år sedan öppnade jag med ett seminarium om Alan Sokal, en amerikan som i Lehrers anda försökte göra upp med postmodernismen, det vill säga försöken att legitimera kappvänderiet med att det ändå inte finns något sant eller falskt, allt är bara prat.

Det jag har upptäckt är att de stolliga banerförarna för denna riktning bara har formulerat en tidsanda, det räcker numera att gå ned på Spy bar för att få höra ett "det räcker väl med att det är sant för mig". Återstår att häva några bärs och lägga in en stöt på någon gullig blondin. Om man inte som jag har kvalat ur klientele.

Så en kulturredaktör har ungefär samma chanser som ett lingo i en supernova, en utmärkt metafor som Ford Prefect använder för att få Arthur Dent att ta sitt förfumt till fanga i *Lifarens guide till galaxen*. Och omsider har jag fått en viss respekt för Werner von Braun. Hans raketer fungerade, vilket är mer än man kan säga om svensk skolpolitik (eller vad man nu ogillar).

JAG LÅTER JONAS LINDERHOLM avsluta mitt redaktörskap. Han är kanske en besvärlig lärare, i synnerhet ur skolpolitiskernas synvinkel. Men jag känner igen hans desperation över alla dessa så kallade beslutsfattare som ängsligt sneglar åt alla håll för att få veta vad som är rätt och slutar med att tillmötessgå rena stollerier, bara för att det är enklast så. Det faller dem aldrig in att ta reda på hur det är: Samhallen byggs visserligen på konsensus, men konsensus betyder att man är något sämre överens om hur verkligheten ser ut. Det förutsätter meningsbrytningar och åsiktsfrihet. Konsensus är inte att vara till lags.

Jag har haft kul och har dessutom insett att åtskilliga människor som bollar med pengar, lika förutsättningslöst bollar med heliga kor. Ingen kulturredaktör har haft bättre läsare. Tack för den här tiden.

KNUT CARLQVIST